

N.V. CACAO- EN CHOCOLADEFABRIEK V/H PETTE Hzn. (1903 - 1937)

Jan Pette Hzn. begon in 1872 een kleine grossierderij in Wormerveer. Het verhaal gaat dat de oudste zoon Hein in de keuken experimenteerde met cacao-poeder. Zo ontstonden spelenderwijs de eerste flikjes. Zijn vader zag wel brood in het maken van chocolade en in 1886 gingen Jan en zijn zoons (Hein en Dirk) een Vennootschap onder firma aan. Naast de woning werd al snel een houten fabriekje gebouwd. Jan overleed onverwachts in 1889 en zijn zoons zette de zaak voort. De zaken gingen zeer voorspoedig en in 1899 werd in de Marktstraat een stenen cacao-fabriek "de Arend" gebouwd. Daar kwam in 1902 een suikerwerkfabriek bij. Een jaar later werd besloten om de chocolade activiteiten onder te brengen in een aparte N.V.

Bij oprichting werd het kapitaal vastgesteld op f 150.000,— waarvan f 64.000,— geplaatst werd. De uitgegeven aandelen waren op naam en f 1.000,— groot. De directie werd gevoerd door de gebroeders Pette. Als commissaris traden toen de blikfabrikant C. Verwer en de heer W. Kaars Sijpesteijn te Heemstede aan. Belangrijke uitbreiding kwam er in 1907 toen een nieuwe grote chocoladefabriek met nieuwe machines gebouwd werd. De onderneming had in de jaren van haar bestaan een uitstekende naam opgebouwd en deed mee aan internationale tentoonstellingen zoals de Wereldtentoonstelling in Gent (1913). Een belangrijk jaar wordt vervolgens 1915 wanneer de directie geheel vervangen wordt door de zoon van commissaris Kaars Sijpesteijn en de zoon van Hein. Ondanks de Eerste Wereldoorlog en verschillende stakingen gaat het nog goed met de fabriek. Voor de van de regering maakte men onder meer de zogenaamde regeringsrepen. De nieuwe directie durft in deze onzekere tijden toch belangrijke investeringen te doen door een nieuwe cacao-toren (1916) en chocoladefabriek (1919) te laten bouwen. Uit deze periode stamt ook de uitgifte van een 6 % obligatielening groot f 200.000,— in 1914. Daar kwamen in 1918 een tweede en in 1925 een derde serie van telkens f 200.000,— bij. Waarschijnlijk zijn deze leningen gebruikt voor de belangrijkste uitbreidingen.

De onderneming telde op haar hoogtepunt in 1930 vierhonderd man fabriekspersoneel en 35 man kantoorpersoneel en vertegenwoordigers, bezat een eigen sportvereniging en exporteerde naar de Balkan, Rusland, België, Frankrijk, Engeland, Denemarken, Amerika, Afrika, Japan, China, Egypte en Ned. Indië. De onderneming komt de eer toe de chocolade uit de luxe sfeer te hebben gehaald. Onder het motto 'goed en goedkoop' werd chocolade een 'gewoon' voedingsproduct. Bekende producten

van de onderneming waren o.a. O'Heintjes, O'Co'tjes, zeventcents hazelnootrepen en tiencents-repen. Na de grote bloei begon het steeds slechter met het bedrijf te gaan. Door de crisisjaren van de jaren dertig werd het steeds moeilijker om de bedrijfsfinanciering rond te krijgen. De afzet van producten daalde dramatisch en men maakte de onherstelbare fout om te bezuinigen op grondstoffen. Hoewel men de fout herstelde, het bedrijf reorganiseerde en nieuwe 1e en 2e preferente aandelen (1935) uitgaf: het was te laat.

Op 25 mei 1937 werd het faillissement uitgesproken.

De boedel en het meeste personeel werd op 2 juli 1937 overgenomen door de grote concurrent in Wormerveer: Promena Boon & Comp. Deze maatschappij had door een grote brand in 1933 bijna al haar fabrieksgebouwen verloren en hervatte de productie in de Pette fabrieken snel. Nog jaren werd de merknamen van Pette naast eigen merknamen gevoerd. Deze onderneming werd later onderdeel van Klene-Goedhart. De toren (1916) en chocoladefabriek (1919) zijn na tientallen jaren leegstand in 2001 benoemd tot rijksmonument en zijn op deze manier voor een zekere sloop behoed.

Effecten

6% obligatie	NLG	1.000	apr	1914	f	200.000 - 1e serie
6% obligatie	NLG	1.000	apr	1918	f	200.000 - 2e serie
6% obligatie	NLG	1.000	dec	1925	f	200.000 - 3e serie
1e pref.aand.	NLG	1.000		1935		kapitaal?
2e pref.aand	NLG	1.000		1935		kapitaal?

Kent u meer effecten van deze maatschappij? Meldt het de VVOF die dan een aanvulling op bovenstaande informatie kan publiceren!

Bronnen:

100 jaar Zaanstreek - Peter Roggeveen,
www.pette.nl website,
Nierop & van Baak 1906,
Pette Complex in ere hersteld - Cees Kingma,
Archief P. Baas.

Jaap-Jan Ursem

Uit: V.V.O.F. Mededelingenblad Nr. 2 van maart 2007, blz. 5 – 7.